

Силабус курсу РЕАЛІЄЗНАВСТВО

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 033 Філософія

Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – II рік, III семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: четвер, ауд. 31 А

Консультації: Очні консультації: вівторок 14.20-15.40,
ауд. 31А

Онлайн-консультації: у Viber групі курсу кожного дня
з 17-00 до 18-00 год.

Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії та суспільних наук – Тимків Ірина Михайлівна
Контактні телефони викладача:	+380687710064
E-mail викладача:	tymkiv@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/timk-v-rina-mikhayl-vna.php
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=3650

Анотація дисципліни

«Реалієзнавство» є вибірковим освітнім компонентом при підготовці фахівців першого бакалаврського освітнього рівня. Майбутнім професіоналам навчальна дисципліна допоможе набутти теоретичних знань та практичних навиків орієнтування у різних сферах суспільного життя, сформуванню вміння використовувати сучасні інформаційні технології, поєднувати теоретичну інформацію з можливостями гаджетів. Курс допоможе краще орієнтуватися у сучасних суспільних, соціально-економічних, культурних, науково-технічних процесах, розумітися у актуальних проблемах сучасності та шукати шляхи їх подолання, допоможе визначити чітку картину найближчого майбутнього. Під час засвоєння тем курсу у здобувачів вищої освіти розвиватимуться навички аналітичного та критичного ставлення до різноманітних джерел інформації, робити ґрунтовні висновки та узагальнення.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей, як здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері суспільно-політичних, соціально-економічних, глобалізаційних реалій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння обирати та застосовувати комплекс методів для розв'язання практичних завдань, моделювання, аналізу, проектування, керування, прогнозування, прийняття рішень.

Основні завдання: набуття студентами узагальнених знань про процеси та явища суспільного буття, про філософські, культурні, політико-правові та соціально-економічні основи життя демократичного суспільства. Вивчення курсу сприятиме соціалізації студентів та активному включенню їх в суспільне життя, розвиватиме у студентів такі громадянські риси як правова відповідальність, толерантність, ініціативність, громадянська активність, національна самосвідомість.

Зміст дисципліни «Реалієзнавство» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія освітньо-професійної програми «Аналітика суспільних процесів».

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
Лекц.	Сем.	Сам.р.			
Змістовий модуль І.					
Особистість і соціум: історичний досвід та реалії					
1	4		1. Людина. Особистість. Громадянин. Соціалізація особистості	Знати основні теоретичні підходи до визначення поняття «особа», «особистість», «індивідум», «громадянин». Розуміти сучасні особливості і фази процесу соціалізації. Характеризувати поширені субкультури і їх вплив на особистість. Розуміти виняткове значення сім'ї у процесі соціалізації.	Питання, обговорення, кейси
1		6	2. Соціум та суспільні трансформації	Розуміти концепції суспільних трансформацій, взаємозв'язок між суспільною трансформацією і традиціями, український досвід суспільної трансформації. Знати особливості сучасних світових соціальних стратифікацій. Розуміти такі складники стратифікації як аутсайтери, маргінали, криміналітет.	Питання, обговорення, презентації
1	4	6	3. Соціальна мобільність та соціальні комунікації	Характеризувати поняття «соціальна мобільність», «міжгенераційна мобільність», «внутрішньогенераційна мобільність», роль спілкування і співпраці як засобу існування суспільства.	Питання, обговорення, презентації
2	4	6	4. Гендер	Аналізувати поняття «гендер», його ознаки, «гендерну поляризацію», «фемінність», «маскулінність», методологічні засади гендерної теорії. Розуміти природу гендерних стереотипів та фемінізму.	Питання, обговорення, проблемні ситуації
1	4		5. Права, свободи та відповідальність. Громадянське суспільство	Характеризувати еволюцію уявлень про права та свободи людини. Розуміти сутність та атрибути громадянського суспільства в Україні.	Питання, обговорення, робота з джерелами, ІНДЗ
2		12	6. Політика та особистість	Характеризувати політику як суспільне явище, аналізувати сучасні політичні системи:	Питання, обговорення, робота з

				сутність, структуру, типи, функції. Аналізувати значення політичної еліти та політичного лідерства в сучасних реаліях, феномен лобізму.	нормативно-правовими актами
2		12	7. Людина в епоху глобалізації	Розуміти основні підходи до визначення поняття «глобалізація», історичні етапи глобалізації, чинники та підходи до аналізу глобалізації як складного соціального організму, методологію синергетичної парадигми глобалізації, економічну та культурну глобалізацію. Розуміти місце України в світових інтеграційних та глобалізаційних процесах, економічний, політичний та культурний чинники взаємозв'язків між державами, континентами, цивілізаціями.	Питання, обговорення
Змістовий модуль 2. Соціально-економічні, науково-технічні й технологічні трансформації та особистість					
2	4		8. Стереотипи та упередження	Розуміти значення стереотипів у сучасному соціумі, їх типологізацію та еволюцію; сутність таких явищ як расизм, ксенофобія, упередження, значення толерантності в епоху диджиталізації.	Питання, обговорення, ІНДЗ
2	2	5	9. Конфлікти та особистість	Визначати природу конфліктів, їхні різновиди, шляхи подолання. Засвоїти прийоми попередження конфліктів. Аналізувати значення емоційного інтелекту у вирішенні конфліктної ситуації.	Питання, презентації, дискусія, кейси
2		10	10. Людина і гаджети	Дослідити еволюцію впливу гаджетів на особистість. Характеризувати феномен гаджетної людини	Обговорення, творче завдання
1	2		11. Людина і сучасні економічні реалії	Характеризувати динаміку економічних відносин у світі, роль та становище особистості на тлі економічних трансформацій.	Творче завдання, ІНДЗ
1		5	12. Полікультурність	Розуміти поняття «полікультурність» у всіх його проявах. Визначати етапи, характерні риси, напрямки, тенденції, притаманні трансформаційним процесам у культурі, трансформацію культури у контексті	Питання, обговорення, кейси

				глобалізаційних процесів. Характеризувати глокалізацію культури, культурні кризи та культурні війни, концепцію нової національної культурної політики України.	
2	2		13. Людина і мас-медіа	Розуміти суть, значення і види реклами. Визначати психологічні маніпуляції в рекламних зразках. Характеризувати сучасний інтернет маркетинг. Розвинути критичне мислення, з'ясувати шляхи його формування. Визначити особливості національної медіаекології. Характеризувати візуальну екологію медіапростору, естетизацію дійсності як феномен медіакультури, взаємозв'язок між візуальною екологією і медіамистецтвом.	Питання, обговорення, творче завдання.
2		10	14. Особистість і сучасна наука	Розуміти основні тенденції у сучасній науці, значення та перспективи нанотехнологій, освоєння космосу; проблему «витіснення» людини роботом.	Питання, обговорення, презентації, кейси

Формування загальних та фахових компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи
ЗК 11	Цінування та повага різноманітності й мультикультурності.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності
ЗК 14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності
	Спеціальні (фахові) компетентності
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань

ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК 11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання
ФК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики
ПРН 10	Мати навички реферування, систематизованого огляду і порівняльного аналізу філософської, суспільствознавчої й загальнонаукової літератури та уміння роботи з документами різних видів
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.
ПРН 20	Розуміти сучасні економічні процеси, аналізувати і прогнозувати ринкові явища на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок та вміти розробляти й підтримувати інноваційні проєкти, стартапи.

Основні джерела

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. Пер. с англ. М. : Academia, 1999. 786 с.
2. Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний. М.: Логос, 2010. 248 с.
3. Беляев О.О. Системно-економічна трансформація: теорія і практика здійснення в Україні: Навч. посіб.. К.: КНЕУ, 2006. 176 с.

4. Біденко Ю. М. Суб'єкти політичного процесу глобального рівня та Україна: деякі тенденції. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Сер. «Питання політології». 2008. № 796. вип. 11. С. 73–78.
5. Брусиловська, О.І. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989–2009 : навч. посібник для вузів. Одеса : АстроПринт, 2011. 444 с.
6. Вілсон Ендрю. Українці: несподівана нація. К.: «К.І.С.», 2004. 552 с.
7. Горбатенко, В. П. Політична трансформація в сучасному світі. Навч. посібник. К.: ДП «Вид. дім. «Персонал». 2010. 160 с.
8. Гражевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2011. 287 с.
9. Єрохін С. А. Трансформаційний процес та його структуризація. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 2 (44). С. 4–12.
10. Загороднюк Т. Концепции постсоветской трансформации общества Т. И. Заславской и Н. В. Паниной. К.: Институт социологии НАН Украины, 2013. 164 с.
11. Колодко-Гжегож В. Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн. К.: Основні цінності, 2002. 385 с.
12. Корнух О.В. «Економічна трансформація» як ключове поняття сучасного громадського розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 6, частина 3. С. 189–191.
13. Кравець А.В., Тимчишин І.Є. Трансформація бізнесу. Економічний простір. 2009. № 31. С. 124–131.
14. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів [Електронний документ] К., 2014. 65 с.
15. Національна доктрина економічних трансформацій в Україні. Профспілки України. 2002. № 2. С. 3–5.
16. Оксамитна С.М. Гендерні ролі та стереотипи. Основи теорії гендера: Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. С. 157–181.
17. Петришина Н. В. Проблеми трансформації економіки України. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. 2014. Вип. 24. С. 31–38.
18. Подунай В. В. Теоретичне підґрунтя визначення глобальних науково-технологічних трансформацій. Поченчук, Г. М. Закономірності трансформаційних процесів національної економіки. Економічний аналіз : зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. Том 16. № 1. С. 123-129.
19. Розвиток електронної демократії в Україні. Відділ стратегій розвитку політичної системи. І. Сало. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/Monitor/January2010/01.htm#_ftn1
20. Тоффлер Е. Третя Хвиля. Пер. з англ. А. Євса; ред. пер. Шовкун. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 475 с.
21. Трансформаційні процеси інформаційних відносин на шляху до кіберцивілізації. Матеріали науково-теоретичних та науково-практичних обговорень (Київ, вересень – грудень 2015 р.). Упоряд. : В. М. Фурашев, С. Ю. Петряєв. К.: НТУУ «КПІ» Вид-во «Політехніка», 2015. Вип. І. 128 с.
22. Трансформаційні процеси та формування протикорупційного економічного порядку в Україні: Навчальний посібник. Донецьк, ДонНТУ, 2009. 250с
23. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія.К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
24. Шайгородський Ю. Поняття «трансформація» як інструмент аналізу соціальних змін [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://socialscience.com.ua/article/323>.
25. Штомка П. Социология социальных изменений. Пер. с англ. под ред. В. А. Ядова. М.: Аспект Пресс, 1996. 416 с.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Визначені рамки дисципліни:

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи студента) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання студентів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.
- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю (40 балів), самостійної роботи (60 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студентам, які беруть активну участь у наукових семінарах, круглих столах, конференціях та презентують високоякісні знання з предмету, може підсумковий контроль, за згодою викладача, зараховуватись «автоматично» (повністю або частково, залежно від наукового-практичного досвіду у вивченні дисципліни).

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми: 1,3,4,5,8, 9,11,13– робота на семінарських заняттях	40
Теми: 2,3,4, 6,7,9,10,12,14– самостійна робота	60
Разом:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1								Змістовий модуль № 2									Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	ЗМ 1	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	ЗМ 2		
7	7	7	7	7	8	8	51	7	7	7	7	7	7	7	49		100

Пререквізити курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував курси «Інформаційно-аналітична діяльність», «Економічна теорія», «Психологія мас», «Форми соціальної взаємодії», «Глобалістика».

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.